

กฎอัยการศึก

พ.ท. สุเทพ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

005777

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๑

MARTIAL LAW

LTC. Sutep Senivongs Na Ayudhaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กฎอัยการศึก

โดย

พ.ท.สุเทพ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

แผนกวิชา

นิติศาสตร์

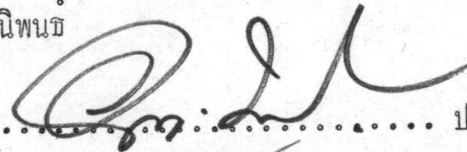
อาจารย์ที่ปรึกษา

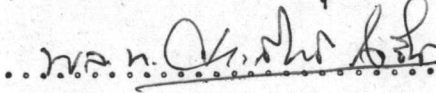
รองศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

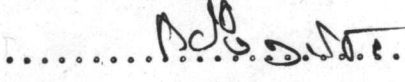
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน)

..... กรรมการ
(พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น)

..... กรรมการ
(นายคณิง ภาไชย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กฎอัยการศึก
ชื่อนิติกร พ.ท.สุเทพ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน
แผนกวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๒๑

บทคัดย่อ

กฎอัยการศึกเป็นกฎหมายสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะในยามสงครามหรือในภาวะที่ประเทศถูกคุกคามจากภัยอันตรายทั้งในและนอกประเทศ เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารในการดำเนินการ เพื่อปราบปราม และป้องกันประเทศให้พ้นจากภัยอันตรายจากราชศัตรูโดยรวดเร็ว แต่กฎอัยการศึกเป็นกฎหมายที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงเป็นกฎหมายที่มีทั้งคุณและโทษ การใช้กฎอัยการศึกจึงควรต้องกระทำด้วยความรอบคอบอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์เรื่องกฎอัยการศึกนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ถึงโครงสร้างของกฎอัยการศึก และแนวความคิดในการใช้กฎอัยการศึก ในอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งลักษณะการใช้และผลกระทบในด้านการเมืองการเศรษฐกิจ และสังคม โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับการใช้กฎอัยการศึกของต่างประเทศด้วย ในอดีตไม่มีกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกบัญญัติไว้โดยตรง แต่มีกฎหมายซึ่งบังคับใช้ใกล้เคียงกฎอัยการศึก ซึ่งไม่สู้มีปัญหามากนัก เนื่องจากการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราช อำนาจในการปกครองประเทศรวมอยู่ที่พระมหากษัตริย์พระองค์เดียว แต่ในปัจจุบันมีปัญหามากในการใช้กฎอัยการศึกแต่ละครั้ง โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) เนื่องจากกฎอัยการศึกเป็น

กฎหมายที่รุกรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แม้การค้นคว้าในเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยจะถือได้ว่ายังไม่สู้มากนัก แต่ก็ เป็นปัญหาในการใช้กฎอัยการศึกอยู่มาก โดยเฉพาะการค้นคว้าในเรื่องสิทธิมนุษยชนจากต่างประเทศ ได้เข้ามามีบทบาทอยู่ในประเทศไทยด้วย จึง เป็นปัญหาที่ควรต้องคำนึงถึงอยู่อย่างยิ่ง

ความสมบูรณ์ถูกต้องของรูปแบบในการใช้กฎอัยการศึก ก็นับเป็นความสำคัญอย่างมาก ซึ่งจะทำให้กฎอัยการศึกมีคุณค่าในการใช้บังคับ ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการป้องกันมิให้ประชาชนได้รับความเสียหายอันเกิดจากการใช้กฎอัยการศึกโดยไม่ถูกต้อง หรือความไม่เข้าใจของผู้ใช้หรือการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่กฎหมายให้อำนาจไว้

Thesis Title Martial Law
Name LTC. Sutep Senevongs na Ayudhaya
Thesis Advisor Associate Professor Dr. Ukrit Monkolnavin
Department Law
Academic Year 1978

ABSTRACT

Among the laws of the country Martial Law is probably the most important, especially during the wartime or the time when the country is in danger of being threatened by internal and external enemies. Martial Law empowers the military to take immediate action against enemies, and thus protect the nation from them. Yet Martial Law as such is the law that greatly affects the population's rights and freedom. Since Martial Law has both advantages and disadvantages, great care must be taken whenever it is being enforced.

This thesis on Martial Law is intended to analyze its structures and the concepts of enforcing the law from the past to the present time. Also the thesis includes the study of the features of the law, its use and its effects on the political, economical and social situations of the nation. The comparison of Thai Martial Law and foreign Martial Law will also be taken into consideration.

9

In former times there was no such law that dealt directly with the enactment of Martial Law, but there were laws somewhat similar to Martial Law. Since the country was then under absolute monarchy, there were not many problems concerning the King's supreme political power in administration. At the present time, problems always arise as regards to the enforcement of Martial Law since it is the law that deprives the population of their rights and freedom to a great extent. Even though Thai people are not as alert as foreign people in protecting their own human rights, they are much affected by the latter's keen interest in doing so. Therefore, when to enforce Martial Law is a crucial problem for the government.

Furthermore, the righteousness of the government's authority in enforcing Martial Law is also essential as it concerns the effective use of the law and the prevention of its people from abuse of the law.

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน
ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการ เขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำ
แนะนำและตรวจวิทยานิพนธ์ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลง ด้วยดี

และผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านผู้มีรายนามต่อไปนี้ ที่ได้กรุณาสละ
เวลาช่วยเหลือในการเขียนวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมรัชตะ ที่ได้กรุณาแนะนำให้ความคิดเห็น
ตลอดจนช่วยในการตรวจวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิญญู เครื่องงาม ที่ได้กรุณาแนะนำให้แนวความคิด
ในการจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจแก้ไขโครงร่าง และให้คำแนะนำใน
เรื่องคำราประกอบการค้นคว้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธาบดี สักตบุษย์ ที่ได้กรุณาแนะนำในด้านการ
ต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ นับตั้งแต่การส่งหัวข้อวิทยานิพนธ์ ขึ้นตอนในการจัดทำ
กำหนดเวลา ตลอดจนการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ยูระ เอี่ยมชิน แห่งคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ได้
กรุณาช่วยเหลือในด้านการจัดทำคำรา ตลอดจนช่วยเหลือแนะนำในด้านภาษาต่างประเทศ

พันโท ไกรพจน์ แคล้วปลอดทุกข์ นายทหารพระธรรมนูญ กรมจเรทหารบก
ที่ได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำตลอดจนจัดหาเอกสารประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

พันโท สุมิตร เทียนแข็ง แห่งกรมยุทธศึกษาทหารบก ที่ได้กรุณาจัดหา
เอกสาร เกี่ยวกับกฎอัยการศึกของประเทศฝรั่งเศส

คุณไพโรจน์ นวนุช แห่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้ชื่อเพื่อ
จัดทำคำราและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการเขียนวิทยานิพนธ์

คุณไสว คำดี แห่งสำนักงานผู้ช่วยทูตทหารบกไทยประจำกรุงอิสลามาบัด
และคุณเนื่อง อุนชัยยา แห่งสำนักงานผู้ช่วยทูตทหารบกไทยประจำกรุงมนิลา ที่ได้กรุณา
ส่ง เกราะห้จัดทำ เอกสาร เกี่ยวกับกฎอัยการศึกของประเทศปากีสถานและประเทศ
ฟิลิปปินส์

บุคคลที่กล่าวนามมาทั้งหมดนี้ล้วน เป็นผู้ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จจุดวาง
ลงด้วยดี และประโยชน์ที่จะได้รับจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นผลโดยตรงจากท่านที่กล่าว
นามมาแล้วทั้งสิ้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....

๗

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....

๖

กิตติกรรมประกาศ.....

๓

บทที่

๑ บทนำ.....

๑

๒ ประวัติความเป็นมาของกฎอัยการศึกในประเทศไทย และ
การใช้กฎอัยการศึกของต่างประเทศบางประเทศ.....

๓

๓

๓ การใช้กฎอัยการศึก.....

๑๗

การประกาศใช้กฎอัยการศึกที่ได้ดำเนินการมาแล้ว

๑๗

กรณีที่จะประกาศใช้กฎอัยการศึก.....

๒๒

ผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก.....

๒๖

หลักเกณฑ์และวิธีการประกาศใช้กฎอัยการศึก.....

๔๐

ผลการใช้กฎอัยการศึกและการเลิกใช้กฎอัยการศึก

๔๓

บทกำหนดโทษ.....

๔๗

พระราชบัญญัติอัยการศึกกับพระราชบัญญัติว่าด้วย

การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน.....

๕๐

๔ ความสัมพันธ์ของการประกาศใช้กฎอัยการศึกกับการใช้อำนาจ

ทางทหาร.....

๖๒

อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเมื่อประกาศใช้

กฎอัยการศึก.....

๖๒

อำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน.....

๖๒

อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต่อราษฎร.....

๗๓

๑.	อำนาจในการตรวจคน.....	๗๔
๒.	อำนาจในการเกณฑ์	๗๔
๓.	อำนาจในการห้าม	๘๔
๔.	อำนาจในการยึด	๑๐๑
๕.	อำนาจในการเข้าพักอาศัย.....	๑๐๖
๖.	อำนาจในการทำลายหรือเปลี่ยนแปลง สถานที่.....	๑๐๖
๗.	อำนาจในการขับไล.....	๑๐๘
๘.	อำนาจในการกักตัวบุคคล	๑๐๘
๙.	อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารในค่านอรรถคดี..	๑๑๓
	การแต่งตั้งบุคลากรจากผู้ศึกษาพลเรือน.....	๑๑๕
	การเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าปรับ.....	๑๒๐
๕	ความสัมพันธ์ของการประกาศกฎอัยการศึกในค่านต่าง ๆ.....	๑๒๗
	ความสัมพันธ์ระหว่างกฎอัยการศึกกับสิทธิตาม รัฐธรรมนูญ.....	๑๒๗
	สิทธิตามรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส.....	๑๓๔
	สิทธิตามรัฐธรรมนูญสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน.....	๑๓๕
	สิทธิตามรัฐธรรมนูญไทย.....	๑๓๗
	ความสัมพันธ์ของการประกาศกฎอัยการศึกในค่านการ เมือง..	๑๓๗
๑.	สถาบันทางการเมืองของไทยในระบบ ประชาธิปไตย.....	๑๔๓
ก.	สถาบันพระมหากษัตริย์.....	๑๔๓
ข.	สถาบันบริหาร.....	๑๔๔
ค.	สถาบันนิติบัญญัติ	๑๔๕
ง.	สถาบันตุลาการ	๑๔๖

จ. พรรคการเมือง.....	๑๔๗
ฉ. กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพลและสมาคม...	๑๔๘
ช. ประชาคม.....	๑๔๙
๒. ความสัมพันธ์ระหว่างกฎอัยการศึกกับ	
สถาบันทางการเมือง.....	๑๕๐
ก. สถาบันพระมหากษัตริย์.....	๑๕๐
ข. สถาบันบริหาร.....	๑๕๒
ค. สถาบันนิติบัญญัติ.....	๑๕๓
ง. สถาบันตุลาการ.....	๑๕๕
จ. พรรคการเมือง.....	๑๕๗
ฉ. กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพลและสมาคม...	๑๖๐
ช. ประชาคม.....	๑๖๔
ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กฎอัยการศึกกับ เศรษฐกิจ.....	๑๖๕
๑. ภาวะการผลิต.....	๑๖๖
๒. ภาวะการจ้างงาน.....	๑๖๘
๓. ภาวะการลงทุน.....	๑๗๑
กฎอัยการศึกกับขวัญและความร่วมมือของประชาชน.....	๑๗๕
ความหมายของ "ขวัญ"	๑๗๕
ความสำคัญและประโยชน์ของขวัญ.....	๑๗๗
องค์ประกอบที่จะทำให้ขวัญดี.....	๑๗๘
การพิจารณา เรื่องขวัญและความร่วมมือของประชาชน.....	๑๘๐
๑. ความรู้สึกผูกพัน เป็นส่วนหนึ่งของประเทศ.....	๑๘๐
๒. รูปแบบการปกครอง.....	๑๘๔
๓. ความรู้สึกในด้านการรักษาความปลอดภัย.....	๑๘๗
๔. ความรู้สึกในด้านการปฏิบัติงานของข้าราชการ....	๑๘๘

บทที่

๖	สรุปและข้อ เสนอแนะในการใช้กฎอัยการศึก.....	๑๙๑
	บรรณานุกรม	๒๐๒
	ประวัติผู้เขียน	๒๑๘